

Wojnárovits László

Szerzők és szerkesztők harca: hogyan készítsünk közlésre elfogadható kéziratot?

A szerző a „Radiation Physics and Chemistry” (Elsevier) c. folyóirat főszerkesztőjeként már mintegy 1000 közlésre beküldött kézirat bíraltatását, szerkesztését irányította. Ebben az írásában a számítógépes rendszeren alapuló szerkesztés menetét ismerteti. Rámutat a kézirat készítésekor elkövetett gyakori hibákra, hasznos tanácsokat ad közlésre elfogadható dolgozatok írásához.

Az 1960-as években még sok magyar kutató álmódosított arról, hogy a Magyarországon megjelenő folyóiratok mellett, esetleg helyett, neves nyugati folyóiratokban publikáljon. A nehézségeket elzártágunk mellett az is növelte, hogy a közlésért egyes folyóiratokban fizetni kellett, ráadásul valutában. A 80-as évekre a helyzet előnyére változott és már sok magyar tudós bejutott neves folyóiratok szerkesztőbizottságába, többen szerkesztővé, illetve főszerkesztővé váltak. Engem rövid társ-szerkesztői szolgálat után 2000-ben kértek fel a „Radiation Physics and Chemistry” (RPC) akkor még a Pergamon, ma az Elsevier kiadásában megjelenő folyóirat egyik főszerkesztőjének. Az RPC a nagyenergiájú ionizáló sugárzások (α -, β -, γ -, felgyorsított, töltött részecskesugárzások) az anyagra gyakorolt fizikai, kémiai hatásaival és a sugárzó energia elnyelődésének technológiai alkalmazásaival foglalkozik. A három nagy területnek megfelelően három főszerkesztő gondozza az egyes területeket; nekem a sugárkémia jutott. A közlésre szánt kéziratok a technikai szerkesztőkön keresztül a főszerkesztőkhöz futnak be, az elbírálást ők végzik.

A 2008 nyarán Budapesten megrendezett *Informatio Medicata* konferenciához kapcsolódó szerzői találkozón a kiadó előadás tartására kért fel, melynek címe: How to write world class paper. A népes, főként fiatalokból álló közönségnek arról beszéltem, hogyan történik a kéziratok elbírálása, és mik a buktatók. Az előadás főként azzal foglalkozott, hogyan kell olyan kéziratot készíteni, melyet nagy valószínűséggel elfogadnak közlésre. A sok kérdés bátorított fel arra, hogy gondolataimat, tanácsaimat írott formában is közreadjam.

A közleményt benyújtják

Kezdjük azon a ponton, hogy a közlésre szánt munka megérkezik a főszerkesztőhöz. Ma természetesen ez elektronikusan történik; az Elsevier folyóiratok esetében az *Elsevier Editorial System* (EES) révén. A főszerkesztő drótpostájában egy rövid levél jelzi a munka megérkezését, az értesítésben a szerző(k) neve, a munka címe mellett az is szerepel, hogy a kézirat hol érhető el. A főszerkesztő a postaláda nevének és a jelszónak megadása után megtekintheti a küldött közleményt a kapcsolódó mellékletekkel együtt. Ezek tartalmazzák a közlemény elküldésének időpontját, a táblázatok, ábrák számát, és az egyéb kérdésekre adott válaszokat. A főszerkesztő a közleményt általában előzetes vizsgálatnak veti alá, amely kiterjed a tematikára, a formai előírások betartására és a kézirat kivitelezésére (1. ábra). Ha a folyóiratnál több szerkesztő dolgozik, a nem megfelelő helyre küldött közlemények átirányíthatók az illetékeshez.

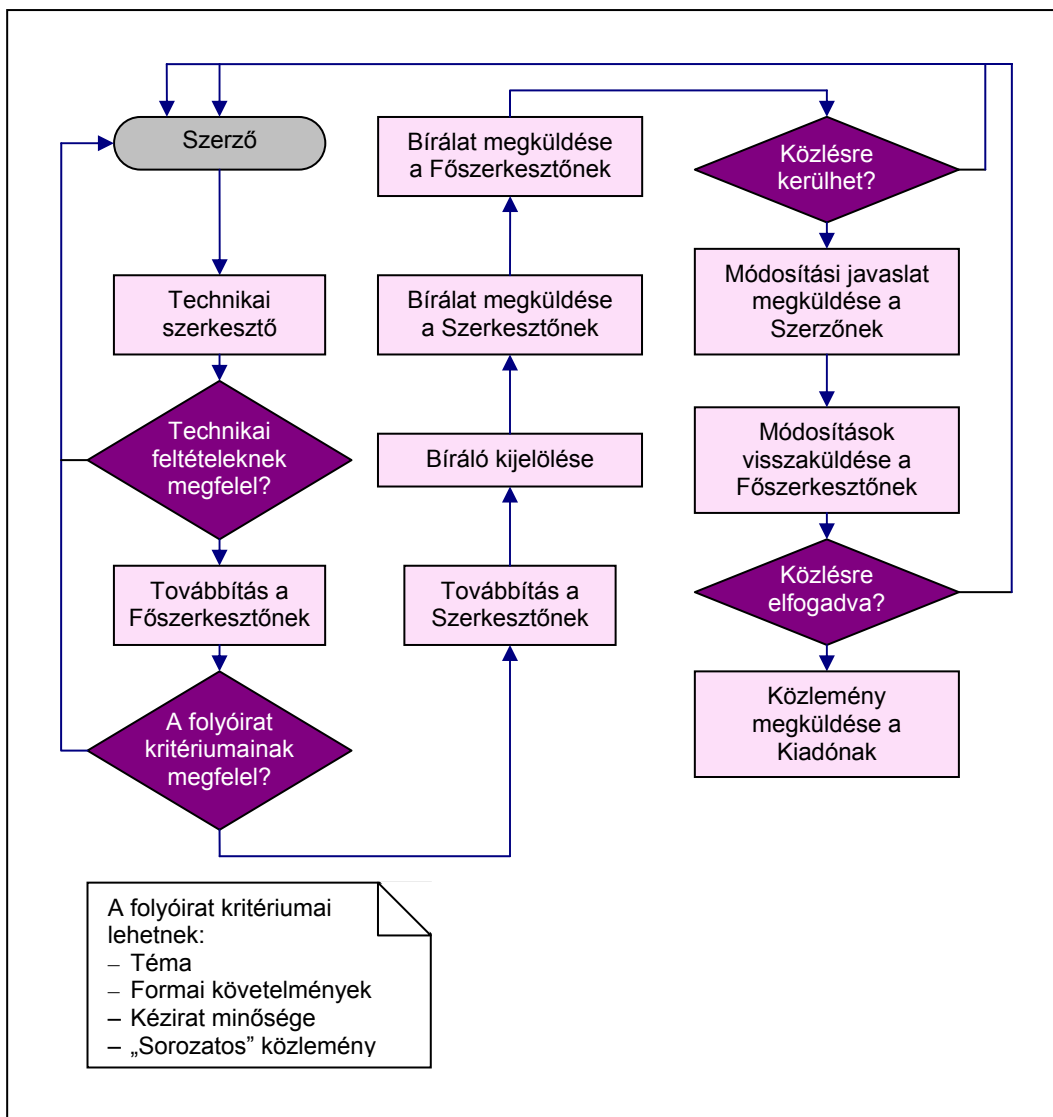
Tématerület

A folyóiratok a szerzők számára írt ismertetőikben leírják, hogy milyen tématerületekről várnak munkákat. Ezek a tématerületek gyakran átfogóak, ami félreértésekre adhat okot, bár az is igaz, hogy főként az utasítások nem kellően figyelmes elolvasása a félreértés oka. Sokszor kapunk a nagyon tágan vett tématerületbe ugyan beletartozó, de a folyóirat profiljába nem vágó munkákat. Néha arra gyanakszom, hogy a szerző munkáját már több helyen elutasították, és kínjában kapaszkodik az újabb szalmaszálba. Az RPC például az ionizáló sugárzások hatásaival foglalkozik, ugyanakkor

azonban gyakran kapunk a látható vagy az ibolyántúli fényel végrehajtott kísérleteken alapuló közleményeket. A sugár- és a fotokémia között sok a hasonlóság, gyakran azonos rendszereket vizsgálnak, és ezért – a főszerkesztő döntése alapján – fotokémiai munkák is helyet kaphatnak a lapban. Általában a folyóirathoz tematikailag nem illő, és ezért közvetlenül visszautasítandó munkák elkülönítése egyszerű. Erre példa az a dolgozat, amelyben a Sínai-félszigeten az uránium területi eloszlásáról számoltak be. (Saját tapasztalataim alapján)

lő becslésem szerint az összes beérkező közlemény kb. 10%-át utasítják el tematikai okok miatt.)

A megfelelő folyóirat kiválasztásában a szerzőnek sokat segíthet saját hivatkozásainak a listája. Ha a lista egyetlenegy közleménye sem a kiválasztott folyóiratban jelent meg, akkor választása nagy valószínűséggel rossz folyóiratra esett. Ugyanezt az eljárást a szerkesztők is alkalmazzák a tematikai érintettség megállapításánál.



1. ábra A kéziratok elbírálásának folyamatábrája

Formai előírások

A tartalom mellett ez igen fontos paraméter. A folyóiratok ismertetőikben leírják azt is, hogy milyen formai előírásoknak megfelelő közleményeket szeretnének kapni. Ajánlatos, hogy a szerzők cikkek megírása előtt olvassanak el egy-két, az adott folyóiratban a közelmúltban megjelent közleményt, melyek alapján a formai előírásokat példák segítségével is megismerhetik. Kényes feladat a szövegközi hivatkozások és a hivatkozáslista elkészítése. Ez ugyanis folyóiratonként, esetleg folyóirat-csoportonként más és más lehet. Gyakran, de nem mindig, a folyóirat több évtizedes hagyományát követi. Többször tették fel nekem azt a kérdést, hogy a különféle folyóiratok miért nem alkalmaznak azonos szövegközi hivatkozás és hivatkozáslista rendszert? Ez logikus javaslatnak tűnik, bár mint az a későbbiekből kiderül, hátrányai is lehetnek. Az RPC-nél a szövegközi hivatkozás a szerző (több szerző esetén az első szerző) neve és a munka megjelenésének éve alapján történik. A hivatkozáslistában a közlemények az első szerzők neve szerinti betűrendben követik egymást. A nevek után a közlés éve, majd a munka címe, a folyóirat neve, kötetszám, kezdő és záró oldalszám következik. Gyakran kapunk olyan munkákat, amelyekben még a jele sem fedezhető fel annak, hogy a folyóirat formai előírásaira tekintettel lettek volna (pl. a szövegközi hivatkozást sorszámokkal oldják meg). A szerkesztők nem foglalkozhatnak a hivatkozások rendbe rakásával. Persze az is lehet, hogy az adott munka már több folyóiratot megjárt, és a szerzők meg sem kísérik, hogy az újabb próbálkozás előtt a formai előírásokat tekintetbe vegyék. A praxisomban olyan esettel is találkoztam, ahol gyanúm szerint ugyanazt a közleményt egyszerre több folyóiratnak is beküldték (azonos formai előírásokat követve), hátha valamelyik elfogadja. Azt hiszem egyértelmű, az ilyen közleményeket vissza kell utasítani. Előfordul az is, hogy a formai előírások csak részben nem teljesültek: például a hivatkozáslista a fent leírt módon készült, de a hivatkozott munkáknak csak a kezdő oldalát tüntették fel, a záró oldalt nem. Mivel a záró oldalt talán csak a szerzők pótolhatják, ezért a dolgozatot mindenképpen vissza kell küldeni. Ha a közlemény egyébként első látásra jónak tűnik, gyakran úgy járok el, hogy a kísérő levélben arra biztatom a szerzőt, hogy a hiányosságok pótlása után a közleményt újra nyújtsa be (ekkor a dolgozat természetesen új sorszámot kap).

A formai előírások betartásának kérdése részint udvariassági kérdés: a szerzők megtisztelik vele a

folyóiratot. Ennek fejében elvárják, hogy a szerkesztőség is tisztelje meg a szerzőket azzal, hogy dolgozatukat korrekt módon kezeli, gyors döntést hoz, és kedvező esetben a lehető legrövidebb időn belül közli a kéziratot. Ugyanakkor az előírások betartása fegyelem és neveltetés kérdése is. Ez utóbbi teszi nehezzé a főszerkesztő döntését. Ahol a diákokat már az egyetemi éveik alatt a szabályok betartására nevelik, és a rendre szoktatás a munkahelyen folytatódik, már a fiatal kutatók is a formai előírásoknak megfelelő közleményeket készítenek. Természetesen ennek a fordítottja is igaz. Van olyan intézet, ahonnan már mintegy 60-80 közlemény járt nálam, egyetlen egyre sem emlékszem azonban, amely a formai előírásokat minden tekintetben követte volna. Őszintén sajnálom e közlemények szerzőit, mert valószínűleg olyan környezetben élnek, mely nem ösztönzi őket a közérdeket szolgáló szabályok betartására.

Gyenge kézirat

Voltaképpen primitív dolgozatot kellett volna írnom, de tudom, még ez a kifejezés is nagyon bántó a szerzőre nézve. Olyan kéziratokra gondolok, amelyekben például a mondatok végén sok helyütt hiányzik a pont, baj van az egyes szám – többes szám, alany – állítmány egyeztetéssel, a közlemény váltakozó betűmérettel készült, hiányoznak az egyenletek sorszámozása, hiányoznak az ábraalírások, a szám és a mértékegység között hiányzik az üres hely (pl. 5kg 5 kg helyett), váltakozó mértékegységeket alkalmaznak (pl. a 2 mol dm⁻³ töménységű oldathoz 2 ml etanolt adagoltak, majd az elegyet 1 mol/l koncentrációjú lúgoldattal 1000 cm³-re egészítették ki). A 2. ábra felső részén egy átlagosan gyengén elkészített kézirat egy oldalát mutatom be. Elrettentésül ugyanezen kézirat hivatkozáslistájának egy oldala az alsó ábrarészen látható. A szerkesztőknek nap mint nap ilyen közleményekkel kell megküzdeniük. (Talán ez a magyarázata annak, hogy közöttük miért található oly sok mogorva ember.)

Az előbb említett durva hibák mellett nagyon sok enyhébb, de éppen úgy bosszantó hibával találkozhatunk a gyenge kéziratokban. Ilyen például túlzottan sok ábra belegyömöszölése egy viszonylag rövid cikkbe. Az ábrák számának arányban kell lennie a közlemény hosszával, minőségével. Találkoztam olyan kézirattal (egyik szerzője egy jól ismert kutatóintézet igazgatója), melyben a 10 oldalnyi szöveg mellé 17 ábrát mellékeltek. Sőt, mivel az ábrák egy része több kisebb ábrából tevődött össze, a teljes ábraszám 46-ra jött ki. A

nagyon sok ábrával ellátott közleményekre jellemző, hogy alig található bennük tudományos tartalom. Vagyis a szerzők ennek hiányát az ábraszám növelésével igyekeznek elfedni. A sok ábra nem feltétlenül jelent sok mérési adatot. Találkoztam például olyan közleménnyel, ahol az egyik ábrán az *A* mennyiséget ábrázolták a *B* mennyiség függvényében, az ábrán a *C* paraméter szerint elkülönítve négy görbe volt látható. A következő ábrán ugyanazokat a mérési pontokat tüntették fel, *A*-t a *C* függvényében ábrázolva és a görbékét a *B* paraméter szerint választották szét.

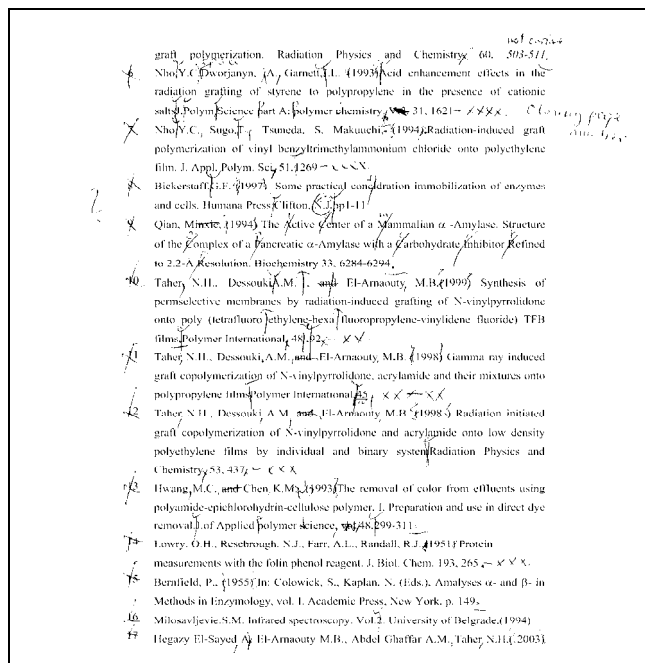
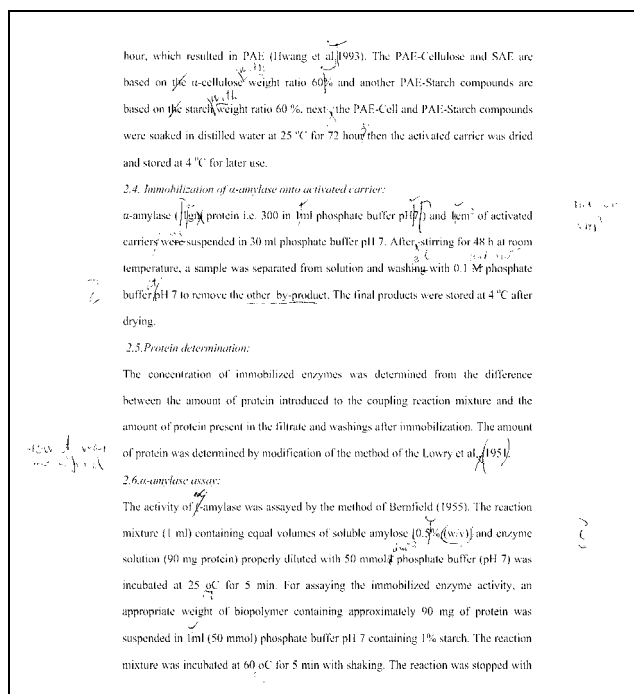
Természetesen nehéz megmondani, hogy milyen a jó ábra/szöveg arány. Ez erősen változhat a közlemény jellege szerint (pl. kísérleti munka, elméleti munka). A helyes arányt a tématerület jellege is erősen befolyásolhatja. Úgy gondolom, ritkán indokolt átlépni az egy írott oldal/egy ábra arányt.

A gyenge dolgozatok gyakori jellemzője a túlságosan hosszú, szélsőséges esetben a további szöveges résznél hosszabb bevezetés. Ilyenkor a bevezetés általában kézikönyvekből kimásolt általánosságokat tartalmaz (esetleg túlzottan is szép mondatokat), amelyekkel a szerzők a terület fontosságát igyekeznek alátámasztani. Gyakori hiba az is, amikor a szerző a bevezetést a tárgy történeti áttekintésének használja fel.

A gyenge közlemények közé sorolható az eredetileg nem angol nyelven írt, majd lefordított dolgozatok többsége is. A fordítást általában a szakmához nem értő, angol szakos tanár végzi. A fordítás ténye nagyon könnyen észrevehető, hiszen a közlemény nem a helyes szakkifejezéseket alkalmazza, illetve a fordító esetleg nem tudta megragadni a szakmai szöveg lényegét és ezért félrefordított. A fordítással készült kéziratok egy része teljesen használhatatlan.

A lefordított szövegek mindenképpen elgondolkodtatják a főszerkesztőt: ha a szerzőknek a dolgozat elkészítéséhez fordítót kellett igénybe venniük, akkor vajon el tudták-e olvasni, illetve elolvasták-e a hivatkozáslistában felsorolt munkákat? Véleményem szerint jó fordítás elkészítéséhez a szűk tématerület professzorára van szükség, aki természetesen a fordítás megkezdése előtt még a tárgyalási kapcsolatos, a szűkebb területhez kapcsolódó korábbi közleményeket is elolvasta. Ilyen ritkán található, ezért fiatal kutató kollégáimnak ajánlom, óvakodjanak a fordíttatástól. Inkább járjanak el úgy, mint azt egy japán egyetemen láttam. A professzor megbízta a 28-30 év körüli, esetleg még PhD hallgató munkatársait a cikk megírásával. A

fiatalok maguk elé vettek néhány, a tématerülettel kapcsolatos közleményt, elgondolták, hogy mit is szeretnének leírni, és a vonatkozó mondatrövidítéseket egyenként szedték össze a már publikált munkákból. Ez az eljárás rendkívül időigényes, ugyanakkor biztos utat jelent a szakmai angol elsajátításához.



2. ábra Egy átlagosnak tekinthető gyenge kézirat szöveges részének és hivatkozáslistájának egy-egy oldala

További tanács a fiatal szerzőknek: kerüljék a bonyolult, összetett mondatokat. Az Elsevier ajánlása szerint a rövid, tömör mondatok inkább hatnak „professzionálisnak”. (A nagyon hosszú mondatok elsősorban a Távol-Keletről származó, fordítással készült közleményekre jellemzők. Találkoztam már fél oldalnyi mondatot tartalmazó kéziratral is.)

„Sorozatos” közlemények

Mondandómat egy példával kezdem. Még kezdő főszerkesztőként egy távoli országból olyan kéziratot kaptam, amely egy soha nem hallott helyi növényből kivont, antioxidánsnak tartott, szintén soha nem hallott bonyolult vegyület sugárkémiai és fotokémiai módszerekkel vizsgált redoxreakcióiról számolt be. A közleményt bírálatra elküldtem a terület szakértőjének számító, szintén főszerkesztő kollégának. Ő nagyon hamar válaszolt, mellékelve egy listát, amelyből kiderült, hogy a szerzők ugyanezen vegyület redoxreakcióiról különféle lapokban már 17 közleményt jelentettek meg. Most úgy jártak el, hogy a korábbi fotokémiai méréseik mellé egy kis sugárkémiaiát is betettek, így próbálták új folyóiratban eladni régi munkájukat.

Ugyanazon kutatás sorozatos közléseinek a felismerése a számítógépes világban egyszerű. A szerkesztők dolgát a kiadók is igyekeznek megkönnyíteni. A főszerkesztőhöz megérkező új közleménynél világító sárga pont jelzi, ha a szerző egy éven belül már küldött be közleményt az adott folyóiratba. Az elektronikus rendszer közvetlen kapcsolódási lehetőséget nyújt a ScopusTM adatbázishoz, ahol a szerző bármely, a rendszer által figyelt folyóiratban már megjelent közleménye megtekinthető.

Az előző pontokban említett hibák gyakran halmozottan jelentkeznek. Az a dolgozat, amely hadilábon áll a formai előírásokkal, az gyakran egyéb okok miatt is gyenge munkának minősül. Talán meglepő, amit mondok, de a visszautasított munkák több mint 50%-a már az előtt kiesik a rostán, hogy sor került volna szakmai értékelésére.

Technikai ellenőrzés

A formai, nyelvi kérdésekkel kapcsolatos hibák azonosítása, netán javítása sok időt von el az igazi érdemi munkától, a szakmai értékeléstől. Észlelték ezt a kiadók is. Az Elsevier egyes folyóiratainál a technikai ellenőrzés (technical screening) rendszer segítségével igyekeznek megkönnyíteni a szerkesztők, illetve a szerzők munkáját. Ez a követke-

zőt jelenti. Meghatározták azokat az országokat, ahonnan nagyon sok kívánnivalót maga után hagyó kézirat érkezik az adott folyóirathoz. Ezekből az országokból érkező közleményekkel a főszerkesztőt megelőzően, az Elsevier technikai szerkesztői foglalkoznak, akik a kiadó által meghatározott rendszer szerint ellenőrzik a kéziratot. Az ellenőrzés kiterjed például a nyelvhelyességre: öt véletlenszerűen kiválasztott szakasznál nyelvtani, mondattani, szerkesztési, gépelési hibákat keresnek. Ötnél több hiba esetén nyelvi korrekcióra kérik a szerzőket. A technikai szerkesztő ellenőrzi a hivatkozáslistát, a kivonat (abstract) hosszát és azt is, hogy a kézirat minden elemét elküldték-e (kísérő levél, kivonat, szöveges rész, ábrák, ábrafeliratok, táblázatok). Bármelyik hiánya esetén felkéri a szerzőt a pótlásra. A technikai szerkesztők munkájukat 2-3 nap alatt elvégzik, és így az előzetes technikai ellenőrzés alig hátráltatja a közlemény megjelenését; a szerzői javítás általában lényegesen hosszabb időt igényel. A főszerkesztőhöz csak a technikai ellenőrzésen már átjutott közlemények kerülnek. Tehát olyan írások, amelyek már esetleg kétszer, háromszor megjárták a szerző és a technikai szerkesztő közötti utat.

Ezt a rendszert 2008 nyarán vezették be, egyelőre kevés a tapasztalat a megalapozott véleménynyilvánításhoz. Az igazán jó megoldás a nem csupán néhány, hanem valamennyi országból érkező közlemény előzetes technikai ellenőrzése lenne. Mivel jelenleg a kéziratok mintegy 30%-át vonják technikai ellenőrzés alá, a 100%-ra történő kiterjesztés nagymértékben megterhelné a kiadó költségvetését. A gyenge kézirat egyes jellemzői a technikai ellenőrzéssel ugyan megszüntethetők, teljes kiküszöbölésük azonban így sem lehetséges. A technikai ellenőrzést nem a tématerület szakértői végzik, ezért a tematikailag nem a folyóirat profiljába illő közlemények kiszűrésére csak azután kerülhet sor, hogy rajtuk a technikai szerkesztők már sok – utólag fölöslegesnek bizonyuló – különmunkát elvégeztek.

Szakmai értékelés

Az említett szűrőkön átjutó közlemények szakmai bírálata kétféle úton történhet: a főszerkesztő vagy maga kezeli a dolgozatot (vagyis szerkesztővé lép elő), vagy továbbítja valamelyik szerkesztőnek. A cikk gondozója először is bírálót vagy bírálókat keres a dolgozathoz. A folyóirat hagyományaitól függ, hogy egy dolgozatot egy, kettő, vagy esetleg – az igazán tekintélyes folyóiratoknál – három bírálónak küldik-e ki. Azokat a közleményeket, ame-

lyeket magam kezelek, általában egy bírálónak küldöm el akkor, ha a téma közel áll hozzám. Ekkor azonban magam is végigfutom a kéziratot. A bírálótól háromféle vélemény valamelyikét várjuk: közlés változtatás nélkül (rendkívül ritka), közlés kis vagy nagy átírással, elutasítás. Néha a bíráló igyekszik kibújni a döntés felelőssége alól és nem írja meg egyértelműen a véleményét, vagy egyszerűen azt mondja, hogy a szerkesztőre bízsa a döntést. Ilyenkor tudni kell a sorok között olvasni. A mi folyóiratunknál minden döntést a főszerkesztő közöl a szerzőkkel. Erre az EES rendszerben szabvány szövegek állnak rendelkezésre, melyek tetszés szerint módosíthatók. Elutasítás esetén a cikk átkerül az elutasított közlemények mappájába és nincs többé feladata vele a főszerkesztőnek.

A szerkesztés e szakaszában a legtöbb közleményt visszaküldjük a szerzőknek átdolgozás céljából. Célszerű a bírálók javaslatait alaposan megfontolni, nagyon indokolt esetben azonban nem feltétlenül kell velük egyetérteni, és minden módosító javaslatukat elfogadni. A folyóiratok általában arra kérik a szerzőket, hogy válaszoljanak a bírálók véleményére. Minden szerzőnek azt javaslom, hogy a felvetett kérdésekre röviden válaszoljanak. Ezeket a válaszokat a leggyakrabban csak a főszerkesztő látja, és neki nincs ideje arra, hogy terjengős válaszokat olvasson el. Ha a bírálók csak kis módosítást javasolnak, a főszerkesztő többnyire maga dönti el, hogy elegendő-e az átdolgozás. Ha igen, tájékoztatja erről a szerzőt (erre szintén szabvány szöveg áll rendelkezésre) és esetleg a bírálót. A dolgozat kikerül a főszerkesztő feladatait tartalmazó mappából és átkerül a technikai szerkesztő mappájába. Nem ritka azonban az sem, hogy a főszerkesztő újra megkéri a bírálót, véleményezzék az átírt kéziratot. A dolgozatok mintegy 30%-ánál másodszori átírás is szükséges.

Említettem már, hogy a bírálók véleményét a szerzőknek komolyan kell venniük. A gyakorlatomban már olyan eset is előfordult, hogy a szerzőnek alapos átírással visszaküldött közleményt két óra múltán visszakaptam, mert a szerző csupán néhány apróbb, formai változtatást eszközölt. A gyors átírást persze gyors elutasítás követte. Megírtam a szerzőnek, hogy én ezen a kéziraton még két hónapot dolgoztam volna.

Elutasított dolgozat

Mint arra már utaltam, elutasításra a leggyakrabban a szerkesztés kezdeti szakaszában kerül sor

tematikai, esetleg formai okok, vagy a kézirat rossz megszerkesztettsége miatt. A bírálók a leggyakrabban tudományos tévedések, alacsony tudásszint vagy nem megalapozott kísérletek, esetleg azok hibás értékelése miatt kezdeményezik az elutasítást. Elsősorban a legtekintélyesebb folyóiratoknál az elutasítást gyakran azzal indokolják, hogy a munka nem járul hozzá jelentősen a téma terület fejlődéséhez (has no impact on the field). Azt hiszem, a folyóiratok közötti alapvető különbség abban van, hogy ezt a kérdést mennyire szigorúan kezelik.

Mi a teendő elutasított közlemény esetén? Azt javaslom minden szerzőnek, hogy tárgyilagosan elemezze az elutasítás okát, végezzen új méréseket, új számításokat, dolgozza át teljes mértékben közleményét, és csak ezután próbálkozzon újra megjelentetésével. Melyik folyóiratnál? Javaslatom szerint semmiképpen sem annál a folyóiratnál, ahol azt visszautasították. Hiszen a főszerkesztő számára egy világító pont jelzi a képernyőn, ha a szerző egy éven belül már nyújtott be kéziratot a laphoz. Természetes, hogy a főszerkesztő ilyenkor megnézi az előző kéziratot, és főképp azt, hogy mi lett a sorsa. Egy előzőleg már elutasított írás mindenképpen rossz előjel.

A közlés tízparancsolata

Egy közlésre elfogadható kézirat elkészítésében meghatározó a kutató egyénisége, tudása, szakértelme, körültekintése stb., azaz személyes kvalitásai. Mindig is csodálkozom, hogy egy-egy nagy kutató közleményein mennyire átsüt a mögötte rejlő egyéniség, a tudás. Az igazi kutató:

1. Munkáját körültekintően, igazi tudományos alaposítással végzi. Törekszik arra, hogy kutatásaival valóban újat hozzon létre, olyan eredményeket, amelyeknek „üzenetük” van.
2. Fontos szempontnak tartja azt, hogy munkája minél jobban elősegítse az adott tudományterület fejlődését.
3. Már a közlemény elkészítése előtt kiválasztja a közlés helyét. A szerzők számára készített útmutató alapján gondosan mérlegeli a téma megfelelő voltát, belelapoz az adott folyóirat néhány füzetébe.
4. Betartja a formai előírásokat, mivel szeretné, ha közleménye megjelenését nem késleltetné sok szerkesztői munka. Figyelembe veszi azt is, hogy a lap által igénybe vett bírálói kör a folyóirat formai előírásait szokta meg, az ilyen stílusban készült munkák bírálata számára egy-

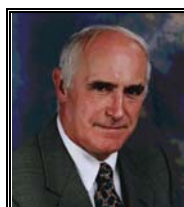
szerűbb. Jól tudja, hogy a szerkesztők, bírálók elfoglalt emberek, ezért saját érdekében is igyekszik megkönnyíteni munkájukat, hiszen a kéziratot a kívánt formátumban elkészíteni a szerzők és nem a szerkesztők, bírálók feladata.

5. Jó minőségű kéziratot készít, hiszen jó benyomást akar tenni a szerkesztőkre, bírálókra. A jól összeállított kézirat „üzenetét” az olvasó is könnyebben megérti. Stílusa nem szószátyár hanem tömör és világos. Jól tudja, ha egy gondolat n szóval leírható, akkor az $n+1$ -edik szó felesleges.
6. A kéziratot a megjelenés nyelvén készíti, gondosan ügyel a helyes szakkifejezésekre, szófordulatokra.
7. Ügyel a közlemény arányaira. A bevezetésben csak a dolgozat megértéséhez szükséges előzményeket és célkitűzését ismerteti, a főszövegben eredményeit jól áttekinthető ábrákban, táblázatokban foglalja össze, ezekhez magyarázatokat fűz, értékeli az eredményeket. Szükség esetén (általában a nagyobb lélegzetű munkákban) a legfontosabb megállapításokat

külön összefoglalásban közli, s utal arra, hogy célkitűzését mennyiben sikerült megvalósítania.

8. Nem csupán adatokat közöl, hanem gondosan ügyel a mélyebb értékelésre, a tudományos igényességre. Rámutat az elméleti összefüggésekre. Úgy készíti el a kéziratot, hogy az olvasó a közlemény végén ugyanarra a következtetésre, „felfedezésre” jusson, mint a szerző.
9. Nem járhatja le magát a folyóirat és a tudományos közvélemény előtt sorozatos közleményekkel.
10. Ha átírára kapta vissza kéziratát, nem veszi félvállra a javaslatokat, gondosan mérlegeli őket és – az alaposan indokolható eseteket leszámítva – végrehajtja a módosításokat.

Beérkezett: 2009. I. 10-én.



Wojnárovits László

a Magyar Tudományos Akadémia
Izotópkutató Intézetének igazgatója,
a Radiation Physics and Chemistry
(Elsevier) folyóirat főszerkesztője.
E-mail: wojn@iki.kfki.hu

Nemzetközi elismerés magyar digitális tananyagok számára

Elismerésben részesült a *Nemzeti Tankönyvkiadó* fejlesztése, a kiadó digitális tábláknál használható feladatkészítő alkalmazásáért **Comenius-EduMédia** díjat kapott – közölte a kiadó.

A díjnyertes szoftver lehetővé teszi, hogy a tanárok a munkájuk során meglévő feladataikat, óravázlataikat, tanmeneteiket könnyedén digitálisan is feldolgozhassák. A feladatkészítővel új, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok is készíthetők, melyek a tanulók számára megkönnyítik az elméleti tudás feldolgozását, értelmezését. A feladattípusok felhasználhatók a közoktatásban, oktatási kereteken belül a hagyományos és a kompetenciaalapú oktatásban, bármely tantárgy, tantárgycsoport szakrendszerű óráin, valamint a nem szakrendszerű felzárkóztató és tehetséggondozói foglalkozásokon egyaránt.

A Comenius kitüntetését 1995-ben alapította a *GPI (Gesellschaft für Pädagogik und Information e.V.)*, a 40 éve multimédiával, képzési technológiával és médiadidaktikával foglalkozó tudományos szervezet. Korábban a Comenius-EduMedia kitüntetések csak Németországban osztották ki, 1997 óta azonban az értékelés más európai országokra is kiterjed.

/MTI, SG.hu Hírlevél, 2009. június 24., <http://www.sg.hu/>

(B. Bné)